

STĽPČEK

Jeseň opatrne klope na dvere. Ako keby neverila, že jej čas je už tu. Pretože bezočivému letu sa v tomto roku zo scény akosi nechce. Aj keď vidí, že tretie ročné obdobie má právo zasadiť na stolec. A vie, že sa na svoju misiu veru poriadne pripravilo! Nielen rozmanitou maliarskou paletou, ktorou sfarbuje lístie stromov. Ale aj rohom hojnosti v podobe darov. Akože to spieval staroveký básnik Ovídius vo svojich Liekoch proti láske? „Ovocie ponúka jeseň...“

Neopakovateľne modré voňavé slivky, jablká tisícich tvarov a chutí, šťavnaté hrušky, strapce hrozna, ktoré taja chuť a vôňu budúceho vína. Orechy, vážne vo svojej tvrdej škrupine. Napak, veselé gaštany, opúšťajúce pichlavé kabátiky pre radosť šikovných rúk. Ale aj tie, ktoré máme najradšej v tvare „jazýčkov“ z blízkej cukrárne. Alebo čerstvo upečené, horúce, zohrievajúce skrehnuté ruky strčené do vrecák. Skoro som zabudla na huby, ako by mohli chýbať v našom koši!

Prejsť sa po ovocnom sade, záhrade, alebo jednoducho po farbami prekvypujúcej tržnici je zážitok. A keď vás hlava bolí nad zložitou otázkou, čo nakúpiť, čo dobrého navariť, hlavolam sa zázračne rozrieši sám. Paleta jesenného jedálneho lístka môže byť veru delikátna. A zdravá. Každému podľa chuti. Ak namietnete, že si radšej pochutnáte na mäsku ako na tekvicovom prívarku, nemajte obavu. Veď prichádza poľovnícka sezóna s chutnou zverinou aj pre najväčších fajšmekrov... Že sa vám už zbiehajú slinky na dobrú hostinu? Neváhajte a pustite sa do príprav! Čo tak začať slivkovými knedličkami s makom podľa starej mamy?

K. POTOKOVÁ

Začiatok jesene je pre vinohradníkov na Slovensku hlavným obdobím zberu úrody. Vďaka slnečnému letu bude ročník 2009 patriť k tým lepším z hľadiska kvality hrozna a dala by sa očakávať spokojnosť našich pestovateľov. Aká je však skutočnosť, čítajte na strane 2.

Foto: TOMÁŠ POTOK

Agrofilm 2009: Rekordný počet snímok zo Slovenska!

Na 26. ročníku medzinárodného filmového festivalu Agrofilm, ktorý sa uskutočnil v Nitre od 28. 9. do 2. 10., predstavili filmári z 21 krajín 92 filmov a videoprogramov. „Rekordný počet snímok zo Slovenska – 16, potvrdzuje, že napredujeme,“ povedala Ing. Janka Beresecká, prezidentka Agrofilmu.

Príhlásené filmy posudzovala výberová komisia, ktorá do súťažnej časti prehliadky zaradila 50 a do informatívneho premietania 42 filmov a videozáznamov. Rozhodujúcim kritériom pri výbere bola odborná a žánrová zaráditeľnosť filmu, ako aj jeho dĺžka – mala by byť maximálne 45 minút. Najlepší film prehliadky - slovenský dokument **Zvovuzrodenie lesa** - ocenila medzinárodná porota Cenou vlády SR Magna mater, predstavujúcou symbolickú sošku plodnosti. Podľa názoru režisérky Jany Sadloňovej film upútal porotu vďaka netradičnému pohľadu na problematiku lykožrútov v lesoch. „Lykožrút je vnímaný ako kalamita, katastrofa. My sa však pozeráme z iného uhla, vidíme v tom znovuzrodenie lesa,“ uviedla Sadloňová.

Medzi oceneniami boli aj ceny akademických inštitúcií. V kategórii odborné a inštruktívne filmy si Cenu Mendelovej poľnohospodárskej a lesníckej univerzity v Brne odniesla česká snímka režiséra Jiřího Mináři **Starostlivosť o rybárske revíry**, Cenu Českej poľnohospodárskej univerzity v Prahe získal slovenský videoprogram od režiséra Lubora Patscha **Pôda v ohrození** a Cenu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre nemecký film režiséra Mathiasa Wegmanna **Vysielanie s myškou: Ako môžu prasiatka vytvárať elektrický prúd?**

Nitriansky Agrofilm je ojedinelou prehliadkou svojho druhu v Európe. Na jeho doterajších ročníkoch sa prezentovalo vyše 60 krajín a päť medzinárodných organizácií vrátane FAO, s približne 3027 snímkami.

Tradičnou sprievodnou akciou je medzinárodné sympóziu, ktoré sa tento rok konalo 30. septembra na tému Možnosti využitia multifunkčnej produkcie slovenského pôdohospodárstva.

Festival plní významnú funkciu v šírení najnovších vedecko-technických poznatkov i v prehľbovaní prípravy odborníkov. Po jeho skončení putuje víťazná kolekcia filmov a videozáznamov po mestách Slovenska.

Festivalové premietania pod názvom Agrofilm pre prax sa každoročne pozrie asi 10-tisíc študentov stredných a vysokých škôl, pedagógov, vedeckých a výskumných pracovníkov, podnikateľov, manažérov, pracovníkov z praxe a ďalších záujemcov.

Festivalové filmy zo všetkých ročníkov zostávajú majetkom organizátorov, čím sa na Slovensku vytvorila jedinečná medzinárodná filmotéka s odbornými snímkami z oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva, výživy obyvateľstva, lesníctva, vodného hospodárstva, ekológie, problematiky vidieka a života jeho obyvateľov.

-rch-

BLAHOŽELÁME

Univerzita Konštantína Filozofa oslávila v dňoch 5. – 9. októbra 50. výročie vysokoškolského vzdelávania na UKF v Nitre. Pozvanie na slávnostné zasadnutie Vedeckej rady UKF pri príležitosti výročia prijal aj rektor SPU, dr.h.c. prof. Ing. Mikuláš Látečka, PhD.

Univerzita začínala v roku 1959 ako Pedagogický inštitút. Neskôr z neho vznikla Pedagogická fakulta a postupne Vysoká škola pedagogická, ktorá bola v roku 1996 premenovaná na Univerzitu Konštantína Filozofa v Nitre.

„Po Vysoké škole poľnohospodárskej, ktorá začiatkom 50-tych rokov dostala do vienka dôležité poslanie vychovávať odborníkov pre poľnohospodársko-potravinársky rektor, vznikol v Nitre Pedagogický inštitút, ktorý mal podľa vládneho nariadenia pripravovať učiteľov pre základné školy. Pre „dielne ľudskosti“, ako školy nazval veľký učiteľ národov, Ján Amos Komenský. Je vari v živote človeka niečo dôležitejšie? Praktický život to neustále potvrdzuje. Našou spoločnou – a podotýkam neľahkou – úlohou je usilovať sa o to, aby absolventi, ktorí opustia brány našich univerzít s diplomom v ruke, si toho boli vedomí a do praxe prenášali poznatky, ktoré sú v súlade s týmito humanistickými hodnotami,“ povedal okrem iného v slávnostnom príhovore prof. Mikuláš Látečka. Do budúcnosti univerzite zaželal veľa múdrych učiteľov a vnímavých študentov, pokoj a múdre rozhodnutia v prospech jej rastu. Všetkým zamestnancom a študentom dobré zdravie, a aby sa im darilo v práci i v súkromnom živote.

Na znak vzájomnej spolupráce medzi oboma inštitúciami prof. Látečka udelil UKF pri príležitosti jej jubilea Zlatú medailu SPU v Nitre a rektorovi UKF prof. RNDr. Liborovi Vozárovi, CSc., Zlatú medailu SPU v Nitre za prínos pri vytváraní priateľského ovzdušia pre odbornú, kultúrnu, športovú a spoločenskú spoluprácu medzi našimi univerzitami.

-rch-

RADI UVEREJŇUJEME

Pri príležitosti osláv 40. výročia vzniku Technickej a prírodovedeckej univerzity Jana a Jedržeja Sniadeckých v Bydgoszczy si 19. septembra na slávnostnom ceremonálii prevzali pamätné medaily za dlhoročnú spoluprácu dvaja naši pedagógovia - **prof. Ing. Otto Ložek, CSc., a doc. Ing. Anton Zaujec, CSc.** Vyznamenania, ktoré im odovzdal rektor TPU prof. Antoni Bukaluk a dekan Poľnohospodárskej fakulty TPU prof. Ewa Spychaj-Fabisiak, sú zároveň ocenením intenzívnej a dlhodobej spolupráce Katedry agrochémie a výživy rastlín a Katedry pedológie a geológie FAPZ so sesterskými katedrami jubileujúcej poľskej univerzity.

-r-

Profesionalizácia znaleckej činnosti na našej univerzite

Zriadením Poľnohospodárskeho znaleckého ústavu (PZU) Nitra sa na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite urobil prvý krok, aby aktuálne otázky zhodnocovacieho procesu, ktorý nemusí vždy končiť len súdnym rozhodnutím, mohli riešiť najpovolanejší pre túto činnosť – ľudia znali teórie, ale aj praxe v tejto oblasti. Následné kroky predpisuje legislatíva, a tá nepripúšťa výnimky.

Znalcem v odbore Poľnohospodárstvo, ktorý sa snaží získať oprávnenie v niektorom z odvetví (rastlinná produkcia, živočíšna produkcia, odhad hodnoty poľnohospodárskej pôdy), musí absolvovať špecializované vzdelávanie, odborné minimum a odbornú skúšku. Všetky tieto tri závažné kroky sú definované zákonom č. 382/2004 Z.z. (26. 5. 2004 O znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov), ich rozsah je presne špecifikovaný. Dôležité je, že Ministerstvo spravodlivosti SR poverilo PZU – SPU vykonávať vo svojej pôsobnosti v plnom rozsahu túto činnosť pre uchádzačov z celého Slovenska.

V dňoch 16. - 17. septembra t.r. ukončilo záverečnými skúškami I. cyklus Všeobecného vzdelávania na našej univerzite 24 uchádzačov. Na základe získaného dokladu o úspešnosti štúdia môžu požiadať MS SR o priznanie znalectva v odvetví, pre ktoré majú splnené povinnosti predpísané zákonom. Týmto spôsobom sa rozšíril početne aj potenciál znalcov SPU. Je teda vhodný čas, aby si ústav začal budovať profesionálnu štruktúru,

podobnú znaleckým ústavom Stavebnej fakulty STU Bratislava a TU Žilina. Perspektíva ústavu, ale hlavne množiacie sa požiadavky praxe, budú stále vysoko aktuálne. Veď kto sa môže kvalifikovanejšie vyjadriť k otázkam súvisiacim s riadením rastlinnej výroby, živočíšnej výroby, výživy rastlín a hodnoty poľnohospodárskej pôdy, nielen podľa genetického zloženia, ale aj jej ďalších pedologických a agrochemických parametrov, ovplyvňujúcich dynamický proces výroby potravín? Kto môže nestrannejšie, ale objektívne zhodnotiť proces v environmentálnej sfére – poznaním prítomnosti porovnanej s minulou, ale i prognózou očakávaných zmien v homeostáze biosféry a následne biotických a abiotických pomerov konkrétneho biotopu?

Rektorát SPU s plným pochopením podporil rozhodnutie MS SR usporiadať špecializované vzdelávanie na univerzite. Podakovanie patrí všetkým pedagógom, ktorí zabezpečovali vyučovací proces, kde nešlo len o zopakovanie znalostí, ktoré záujemcovia o štúdium získali pri absolvovaní vysokoškolského

KALENDÁRIUM

17. 10. 1979 - **matka Tereza** bola ocenená Nobelovou cenou mieru. Bola zakladateľkou kongregácie Misionárok lásky k blížnemu a svojou neúnavnou charitatívnu činnosťou si získala uznanie a rešpekt na celom svete.

18. 10. 1874 - narodil sa spisovateľ a dramatik **Jozef Gregor Tajovský, vl. m. Jozef Gregor**. Jeho diela sú realistickým obrazom a kritikou nespravodlivosti na dedine pred 1. sv. vojnou.

18. 10. 1931 - zomrel americký vynálezca a elektrotechnik **Thomas Alva Edison**, priekopník praktického využitia elektrickej energie. Vynašiel uhlíkový mikrofón, fonograf, žiarovku s uhlíkovým vláknom, elektromer, kinematograf, filmovú kameru, skonštruoval elektrické dynamo.

21. 10. 1833 - narodil sa švédsky chemik, priemyselník a vynálezca **Alfred Bernhard Filip Nobel**. Zaoberal sa výskumom a výrobou výbušnín a v r. 1867 vynašiel dynamit. V roku 1895 založil Nobelovu nadáciu, z ktorej Švédsko akadémia udeľuje Nobelovu cenu.

Technická fakulta oslávila jubileum

Strana 2

Anniversary of Faculty of Engineering

Page 2

Z vedeckých konferencií

Strana 2

From Scientific Conferences

Page 2

Vitajte, prváci!

Strana 3

Welcome First Year Students!

Page 3

Z VEDECKÝCH PÓDIÍ

Dôležitosť organickej hmoty v pôde

V dňoch 13. – 17. septembra sa konala už 8. medzinárodná vedecká konferencia Humusové kyseliny v ekosystémoch, ktorú zorganizovala Katedra pedológie a geológie FAPZ SPU v spolupráci s Výskumným ústavom pôdoznanectva a ochrany pôdy v Bratislave a Societas Pedologica Slovaca spolu s partnerskými pracoviskami - Katedrou pôdoznanectva Biologickej fakulty Univerzity Mikuláša Kopernika v Toruni, Katedrou chémie životného prostredia Agronomickej fakulty Technickej a prírodovedeckej univerzity v Bydgoszczy v Poľsku. Garantmi konferencie, ktorá sa konala v relaxačno-rekondičnom stredisku Relax Inn v Šoporni boli doc. Ing. Anton Zaujec, CSc., prof. RNDr. Pavol Bielek, DrSc., prof. dr. hab. Sławomir S. Gonet a prof. dr. hab. Bożena Dębska. Konferenciu, na ktorej sa aktívne zúčastnilo 47 vedeckých pracovníkov, pôsobiacich na univerzitách i vedeckovýskumných pracoviskách v Českej republike, Maďarsku, Bielorusku, Ruskej federácii, Poľsku, Srbsku a Slovensku, otvoril prof. Ing. Ján Tomáš, CSc., prorektor SPU pre rozvoj univerzity.

Prezentovaných bolo 18 prednášok a 32 posterov s množstvom nových poznatkov z oblasti humusových látok v ekosystémoch. Veľkým prínosom podujatia bola možnosť prezentácie mla-

dých domáciach i zahraničných vedeckých pracovníkov a doktorandov. Účastníci sa zároveň mohli oboznámiť s históriou Komárňanskej pevnosti, s vodným dielom Gabčíkovo, so Slovenským poľnohospodárskym múzeom v Nitre a s pamätihodnosťami mesta. Na záver konferencie boli pozvaní na 9. medzinárodnú vedeckú konferenciu Humusové kyseliny v ekosystémoch, ktorá sa bude konať v roku 2011 v Toruni v Poľsku.

Z môjho pohľadu „nováčika“ v tejto oblasti môžem konštatovať, že konferencia bola nielen zaujímavá, ale i úspešná, nakoľko viacerí účastníci po návrate domov poslali na katedru podakovanie. Pre mňa bola veľkým prínosom - mala som možnosť spoznať nových ľudí, ktorí v tomto odbore pracujú, nadviazať kontakty pre spoluprácu, dozvedieť sa nové poznatky a informácie o výsledkoch vedeckých prác, zaoberajúcich sa súvislosťou zastúpenia jednotlivých foriem organickej hmoty v pôde, rôznymi spôsobmi hnojenia, zastúpením druhov pestovaných plodín, zložením lesných a lúčnych fytocenóz, klimatickými a hydrologickými podmienkami, a tiež metodikami a prístrojovým vybavením pre analýzy pôdnej organickej hmoty.

Ing. LUCIA MOŠKOVÁ, doktorandka na Katedre pedológie a geológie FAPZ

V Račkovej doline o fyziológii živočíchov

V Račkovej doline sa od 16. do 18. septembra 2009 uskutočnil už po ôsmkrát celoslovenský seminár z fyziológie živočíchov, ktorý organizovala Katedra fyziológie živočíchov FBP. Na podujatí sa zúčastnili vedeckí pracovníci zo Slovenska, Českej republiky, Maďarska, Poľska, USA a spoluautori príspevkov z ďalších krajín. Cieľom seminára bola vzájomná diskusia medzi zástupcami vedeckých ústavov a univerzít u nás aj v zahraničí a zároveň sprostredkovanie najnovších informácií z oblasti fyziológie živočíchov, fyziológie výživy, molekulej fyziológie ako aj regulačných mechanizmov zapájajúcich sa do fyziologických procesov živočíchov. Po úvodnom vystúpení dekana FBP prof. Ing. Jozefa

Bullu, DrSc., nasledovala prednáška predsedu organizačného výboru konferencie prof. Ing. Jaroslava Kováčika, PhD., zameraná na transformácie výskumných aktivít a smerovanie Katedry fyziológie živočíchov, ako aj možnosti domácej a zahraničnej spolupráce. Rokovania v sekciiach zahŕňali osem prednášok v anglickom jazyku a vyše štyridsať posterových prezentácií.

Súčasťou konferencie bola návšteva Skanzenu Pribylina a spoločenský večer, ktorý sa niesol v priateľskej atmosfére a vytvoril možnosti nadviazať ďalšie osobné kontakty, smerujúce k rozvoju odboru fyziológia živočíchov.

Organizačný výbor konferencie

Rizikové faktory potravného reťazca

Katedra fyziológie živočíchov, Katedra hygieny a bezpečnosti potravín FBP a Inštitút biológie Pedagogickej univerzity v Krakove zorganizovali v Račkovej doline v dňoch 18. – 19. septembra 9. ročník medzinárodnej konferencie Rizikové faktory potravného reťazca.

Zúčastnilo sa na nej 75 hostí z 5 krajín EÚ (Maďarsko, SR, ČR, Poľsko, Taliansko) a z Indie. Hlavnou témou konferencie boli rizikové faktory potravín, vplyv mykotoxínov a pesticídov na kvalitu potravín. Významný bol príspevok prof. Bireša z UVL Košice na tému antimikrobiálnej rezistencie produktov živočíšnej výroby, ako aj prof. Trávníčka z JU v Českých Budějoviciach na tému obsah jôdu v kravskom mlieku. Po prednáške sa uskutočnila diskusia v poste-

rovej sekcii a ako najlepšie boli vyhodnotené postery Dr. B. Pinto z Talianska, Mgr. K. Kiliana a Dr. M. Kluzza z Poľska. Celodenné prednášky boli ukončené spoločenským večerom, na ktorom sa v príjemnom prostredí plodne diskutovalo o nosných témach konferencie. Príspevky, ktoré na nej odzneli, sú publikované vo vedeckom časopise Potravinárstvo.

Radi by sme sa podakovali VPP v Koliňanoch, pracovníkom hotela Akademik, firmám Lambda Life, a.s., Fisher Slovakia, s.r.o., Eurolab Lambda, a.s., Tauris Nitra, s.r.o., a ostatným sponzorom a recenzentom vedeckých článkov, ktorí prispeli k úspešnému priebehu konferencie.

Organizačný výbor konferencie

SPU rozširuje medzinárodné kontakty

S cieľom nadviazať a rozvíjať spoluprácu navštívili v druhej polovici septembra našu univerzitu viaceri významní hosti, medzi nimi prof. Ing. Rachid Makhloufi, DrSc., atáš pre vedeckú, odbornú a univerzitnú spoluprácu z francúzskeho veľvyslanectva na Slovensku a Dr. William Delaby, odborný referent pre vedeckú spoluprácu. O konkrétnych možnostiach spolupráce rokovali s prof. Ing. Magdalénou Lacko-Bartošovou, PhD., prorektorkou SPU pre zahraničné vzťahy, zároveň boli načrtnuté témy spolupráce v oblasti kvality a bezpečnosti potravín, technických odborov, vinohradníctva a vinárstva.

So zámerom zintenzívniť spoluprácu s SPU v rámci programu Erasmus, vzájomnú participáciu na vedeckých podujatiach a spoluprácu v rámci krajín V4, navštívili našu univerzitu doc. Dr. Miroslav Czupka, rektor Vysoké školy ekonómie a administrácie v Bytomiu (Poľsko), ako aj rektorka Dr. Ró-

za Meszlényi zo súkromnej vysokej školy v Kalocsi (Maďarsko), spolu s ďalšími pedagogickými pracovníkmi. Hosti zaujímali aktivity našej univerzity v medzinárodných projektoch a programoch, podmienky štúdia na našej univerzite a spolupráca v akademických činnostiach. Po oficiálnych rokovaniach si prezreli areál SPU a na vybraných pracoviskách sa oboznámili s podmienkami a výsledkami vedeckovýskunnej činnosti na našej univerzite.

-rch-

Prof. Magdaléna Lacko-Bartošová prijala delegáciu maďarských pedagógov, ktorú viedla Dr. Róza Meszlényi (v strede). Snímka: rch

Technická fakulta stojí na pevných základoch

Oslavy 40. výročia založenia Technickej fakulty (TF), ktoré sa uskutočnili 30. septembra, začali slávnostným zasadnutím jej vedeckej rady. K výnimočnej atmosfére prispeli významné osobnosti akademického a kultúrneho života, medzi nimi Lubomír Jahnátek, minister hospodárstva SR, Daniel Ács, štátny tajomník Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR, Ján Slabý, štátny tajomník Ministerstva pôdohospodárstva SR, poslanci NR SR Tibor Glenda a Marián Záhumenský, bývalý rektor SPU prof. Ing. Ján Tomovčík, CSc., ako aj magnificencie a honorabilita partnerských univerzít a zástupcovia mesta Nitra.

Vzácných hostí na pôde univerzity srdečne privítal prof. Vladimír Kročko, dekan TF, ktorý ich oboznámil s významnými medzinárodnými i súčasnými fakultou a jej poslaním. „Korene Technickej fakulty siahajú až do roku 1946, keď vznikla Vysoká škola poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva v Košiciach. Jej súčasťou bol Ústav strojnictva. V porovnaní so staršími fakultami na Slovensku je 40 rokov zlomok, avšak je to 14 640 dní, čo je dost dlho na vybudovanie silnej a dôveryhodnej vzdelávacej a výskumnej inštitúcie. Počas svojej histórie prešla fakulta rôznymi zmenami, jedna z nich bola zmena názvu. Po úspešnom akreditačnom konaní sa od apríla 2008 Mechanizačná fakulta premenovala na technickú,“ pripomenul dekan a dodal, že od svojho vzniku fakulta vychovala vyše 7-tisíc absolventov. Jej súčasným poslaním je vychovávať odborne zdatných prevádzkových technikov a vysokoškolsky vzdelaných inžinierov technického zamerania.

„Napriek tomu, že vo všeobecnosti v posledných rokoch záujem mladých ľudí o technické štúdiá klesá, TF si nielen udržala, ale aj zvýšila počet záujemcov. V porovnaní s rokom 2007, keď sa na fakultu prihlásilo 597 uchádzačov, v roku 2008 to bolo už 890, a v roku 2009 už 1001,“ uviedol prof. Kročko. Tiež s radosťou konštatoval, že ich absolventi neklopú na dvere úradov práce, ale už počas štúdia sa o nich zaujímajú rôzne firmy.

Následne jubilantke zablahoželal dr.h.c. prof. Ing. Mikuláš Látečka, PhD., rektor SPU. „Na začiatku mala fakulta veľmi skromné podmienky pre svoju existenciu, avšak dnes stojí na pevných pilieroch a využíva potenciál vedomostí nahromadený za uplynulé desaťročia. Neustále sa vyvíja podľa požiadaviek doby a s množstvom študijných programov pripravuje študentov do života so širokými možnosťami uplatnenia v praxi,“ pripomenul rektor. Do ďalších rokov poprial jubilantke veľa kreatívnych učiteľov, zanietených vedcov, zvedavých a pracovitých študentov. Za vytváranie dobrého mena doma i v zahraničí udelil TF najvyššie ocenenie, Zlatú medailu SPU a dekanovi fakulty pri príležitosti založenia TF Striebornú medailu SPU.

Postupne predstúpili pred mikrofón viacerí gratulanti, rektori partnerských domáciach i medzinárodných univerzít a predstavitelia mesta. Slávnostné zhromaždenie pozdravil aj bývalý rektor SPU prof. Ján Tomovčík.

S krátkym príhovorom vystúpil aj bývalý absolvent Mechanizačnej fakulty Ing. Rastislav Jurina, ktorý v súčasnosti pôsobí v znaleckej organizácii, zaoberajúcej sa riešením komplikovaných dopravných nehôd a závažných havárií v oblasti strojárstva. „Pri riešení mnohých prípadov sme spolupracovali s pracovníkmi katedier TF. Čo ma najviac teší, pri výučbe v špecializovanom štúdiu znalcov na ÚSI Žilinskej uni-

verzity sa čoraz viac stretávam s absolventmi našej fakulty, ktorí budú vymenovaní za znalcov v odbore cestná doprava a strojárstvo. Absolventi TF zaujímajú mnohé vedúce posty nielen v renomovaných značkách poľnohospodárskej techniky, v automobilkách, u výrobcov pneumatík na Slovensku, ale aj v európskych centráloch. Mnohí moji kolegovia mechanizátori sú dnes na postoch, kde odovzdávajú svoje skúsenosti prístupovým krajinám EÚ. A to je dôkaz, že TF stojí na pevných základoch, ktoré tvorí jej vedenie a pedagógovia,“ zdôraznil Ing. Jurina.

Súčasťou slávnostného programu bolo aj odovzdávanie ocenení, pamätnej medaily fakulty, všetkým jej doterajším dekanom a tým, ktorí prispeli k rozvoju fakulty.

Clenovia FS Zbor, laureáta Akademického Zvolena 2009, spríjemnili na záver slávnostnú atmosféru veselými piesňami z Gemera a západoslovenského regiónu.

RENÁTA CHOSRAVIOVÁ

Snímka: za

Darček pre fakultu

Súčasťou osláv 40. výročia založenia TF bolo milé podujatie – odovzdanie zrekonštruovaného traktora veterána, daru Vysokoškolského poľnohospodárskeho podniku SPU, s. r. o., Koliňany, študentom Technickej fakulty.

Symbolický kľúč od Zetora 25 K, odstaveného pred aulou, SPU odovzdal riaditeľ VPP Ing. Peter Brezovský, PhD., dekanovi TF prof. Vladimírovi Kročkovi, ktorý sa na ňom previezol po areáli SPU. „Naším cieľom je zachovať dedičstvo, prvé poľnohospodárske stroje, ktoré sa podieľali na mechanizácii poľnohospodárstva. Táto myšlienka nás viedla k tomu, že sme dali traktor z roku 1955 zrekonštruovať, pomohla nám v tom firma Biolife Galanta, a dnes ho venujeme študentom,“ povedal Ing. Brezovský. Ako uviedol prof. Kročko, využívať ho budú najmä pre študentské akcie, napríklad v imatrikulačnom sprievode. Mimochodom, darček VPP má toľko rokov ako súčasný dekan TF.

-rch-

O možnostiach zefektívňovania slovenského vinohradníctva

Začiatok jesene je pre vinohradníkov na Slovensku hlavným obdobím zberu úrody. Aj keď ročník 2009 bude patriť k tým lepším z hľadiska kvality hrozna a dala by sa očakávať spokojnosť našich pestovateľov, skutočnosť je iná. „Po kritickom období v 90-tých rokoch 20. storočia a období revitalizácie a stabilizácie vinohradníctva a vinárstva v rokoch 2000 – 2004 dochádza vo vstupe do EÚ k výraznému vplyvu globalizácie vo vinárstve, otvorením trhu dochádza k veľkému nárastu dovozu vína na Slovensko. EÚ rieši problémy globalizácie a veľkej nadprodukcie vína prostredníctvom Spoločnej organizácie trhu s vínom, ktorej dopady sa prejavujú aj na slovenskom vinohradníctve a vinárstve,“ hovorí Ing. SLAVKO BERNÁTH, PhD., z Katedry ovocinárstva, vinohradníctva a vinárstva FZKI.

Súčasný stav slovenského vinohradníctva

Slovenská republika má pridelené výsadbové práva na 22 227 hektároch. „Hoci registrovaných vinohradníckych plôch je k 31.7.2008 21 477 ha, reálne zberové plochy dosahujú 12 - 13 000 ha (uvádza sa 16 439 ha rodiacich vinohradov) s priemernou úrodou 4,42 t.ha⁻¹ hrozna. Ročná produkcia vína dosiahla 430-tisíc hl pri spotrebe 700-tisíc hl v roku 2008, čiže domáca produkcia pokrýva asi 60 % spotreby. Reálne však domáce víno predstavuje len 40 % z predaja, dovoz takmer trikrát prevyšuje vývoz. Je to dôsledok spotreby, kde 50 % predstavujú lacné stolové vína z dovozu. Na druhej strane treba vyzdvihnúť fakt, že vo výrobe slovenských vín predstavujú viac ako 80 % akostné vína a akostné vína s prívlastkom,“ zhodnotil situáciu na trhu odborník.

Do platnosti vstúpil nový zákon o vinohradníctve a vinárstve č. 313/2009 Z.z., ktorý prináša niektoré zásadné zmeny v zmysle spomínanej Spoločnej organizácie trhu s vínom v EÚ. Jedným z nich je obmedzenie používania cukru na obohacovanie muštu na max. 3,4 kg/100 l muštu (zvýšenie o max. 2 % obj. alkoholu), najviac na 20 kg.hl⁻¹ pre biele a na 22 kg.hl⁻¹ pre červené vína. V Tokajskej vino-

hradníckej oblasti je obmedzenie na max. 2,5 kg/100 l muštu. Najvýraznejšou zmenou je nové označovanie vín na základe zemepisného pôvodu (víno bez zemepisného označenia, víno s chráneným zemepisným označením a víno s chráneným označením pôvodu).

Problematické body slovenského vinohradníctva

„Nízka rozloha reálne rodiacich vinohradov vyplýva z viacerých skutočností: stále zlá veková štruktúra – prestarnuté vinohrady, nízky počet krov na hektár - nízke úrody, odrodová skladba – vysoký počet pestovaných odrôd. V kategórii mladých vinohradov nedostatočná obnova, nezaujem o výsadbu (vlastnícke vzťahy k vinohradníckym plochám). Pri výstavbe nových vinohradov nedôslednosť pri predvýsadbovej príprave, kvalite výsadbového materiálu a ošetrovaní mladých výsadič,“ vysvetľuje Ing. Slavko Bernáth. Dôsledkom toho sú často mladé vinohrady vo veľmi zlom zdravotnom a kondičnom stave. „Najkritičnejším momentom, ktorý sa najvýraznejšie prejavil po roku 1989, a žiaľ, prejavuje sa ešte aj teraz, je závislosť vinohradníkov na spracovateľoch hrozna - nízke ceny hrozna, obmedzenie alebo ukončenie výroby.“

Možnosti zefektívnenia slovenského vinohradníctva

Podľa odborníka je jednou z možností obnoviť a stabilizovať plochy vinohradov s dôrazom na územnú a odrodovú rajonizáciu, orientovať sa na menej odrôd, viac využívať tradičné, prípadne aj nové slovenské odrody. „Dôležité je pokračovať v trende zamerania sa na výrobu kvalitných vín, pretože konkurovať lacným dovozovým vínam je v našich podmienkach nemožné. Maximálnu pozornosť musíme venovať zakladaniu nových výsadič, voľbe vhodnej organizácie porastov pre dané pôdno-klimatické podmienky a vytvoreniu predpokladov pre dlhovekosť vinohradov. Treba tiež lepšie využívať potenciál pestovaných odrôd s možnosťou zvýšenia (optimalizácie) úrod bez zníženia kvality hrozna a orientovať sa na integrované pestovanie viniča a efektívnejšie využívanie dotačných zdrojov,“ hovorí Ing. Bernáth.

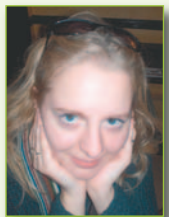
Doslova existenčnou prioritou pre slovenského vinohradníka je zabezpečenie odbytu, resp. spracovania dopestovaného hrozna, priame prepojenie vinohradníckej a vinárskej výroby. „Aj keď budovanie spracovateľských a výrobných vinárskych kapacít je finančne veľmi náročné, pre Slovensko s veľkou variabilitou agroklimatických podmienok pre pestovanie viniča budú efektívne stredné a menšie podniky s jasnou špecifikáciou svojej produkcie, s jasnou obchodnou a marketingovou orientáciou na alternatívne odbytové kanály a okruh spotrebiteľov. V podmienkach súčasného svetového a európskeho trhu s vínom s obrovskou nadprodukciou asi nevedie ani pre slovenského vinohradníka a vinára iná cesta, ako vsadiť na kvalitu a spoluprácu,“ uzatvára S. Bernáth.

RENÁTA CHOSRAVIOVÁ

V ZRKADLE...

Meno: Slavka Civiánová

Pracovná pozícia: Manažérka sprievodných podujatí a vzdelávacích programov na Medzinárodnom festivale Divadelná Nitra.

Miesto narodenia: Nitra.

Vek: 29.

Čím ste chceli byť ako dieťa?

Najprv veterinárkou, potom policajtkou a neskôr herečkou. Ani jedno z toho mi nanešťastie nevyšlo.

S kým by ste sa chceli stretnúť a porozprávať?

Podľa toho o čom, ale úplne najradšej sa stretávam a rozprávam so svojimi priateľmi, s ktorými dokážeme hodiny a hodiny preberať v podstate úplne obyčajné veci, od každodenných maličkostí až po otázky života, viery, smrti, hľadania... A úplne najradšej mám, keď si dokola rozprávame historiky, ktoré sme si už tisíckrát povedali, a stále sa na nich dokážeme do nemoty zabávať.

Z čoho ste mali v poslednej dobe najväčšiu radosť?

Asi z leta. Čo by ste zmenili, keby ste mohli? Toho je veľa, ale asi najmä prístup ľudí k ľuďom, k svetu a k poznaniu, pretože od neho závisí veľmi veľa ďalších vecí.

Čo rada čítate (počúvate)?

Oblubujem najmä Alessandra Baricca, Hermanna Hesseho, Gabriela Garcíu Márqueza, Georga Gordona Byrona, Paula Coelhoa. Hudbu počúvam veľmi málo, ale keď, tak Toma Waitsa, Nica Cavea, Boba Dylana, Petra Hapku, Hanu Hegerovú...

Ako si dobijate energiu?

Spánkom. Keď môžem tak veľa spím, väčšinou nemôžem... A potom s priateľmi a prechádzkami so svojim psikom Bilbom.

Máte zlozvyk, ktorého sa neviete zbaviť?

Mám, fajčenie, ale najhoršie na tom je, že zatiaľ sa ho vlastne ani nechcem zbaviť.

Aké máte koníčky?

Divadlo. Rada chodím do divadla, rada čítam divadelné hry a píšem texty, ktoré potom inscenujeme v Divadelnom spolčenstve Le Mon. Rada prežívam proces tvorby divadelnej inscenácie a tiež mám rada ten pocit, keď na javisku vidíte predstavenie, ktoré niekedy úplne na začiatku bolo iba vašou myšlienkou.

Máte nejaký obľúbený citát?

Mám obľúbených veľa myšlienok, názorov a pohľadov na svet, s ktorými som sa stretla, a ktoré som si overila, že naozaj fungujú, ale nejaký konkrétny citát nie.

Humor je koreň života – máte nejaký obľúbený vtip?

Vtipy si väčšinou dlho nepamätám, keď sa s nejakým stretnem, tak ho veľmi rada rýchlo poviem ďalej, ale potom naň zabudnem.

Ceny Dexia banky študentkám aj univerzite

Na desiatom ročníku konferencie Komunál 2009, ktorý sa konal 1. a 2. októbra v Grand hoteli Jasná v Nízkych Tatrách, boli slávnostne vyhlásení víťazi súťaže o Cenu Dexia banky 2009 za najlepšiu diplomovú prácu so zameraním na podporu rozvoja miest, obcí a regiónov Slovenska.

Tento rok bolo do súťaže prihlásených 63 diplomových prác z desiatich vysokých škôl a univerzít. Jedenástčlenná komisia zložená zo zástupcov VŠ, Dexia banky, Združenia miest a obcí Slovenska, spoločnosti Minucipalia, Združenia alternatívnej energie Slovenska a SAŽP konštatovala, že všetky hodnotené práce sa vyznačovali vysokou úrovňou spracovania a obsahovali zaujímavé myšlienky a námety.

Siedme miesto a cenu spoločnosti Municipalia získala Ivana Krnáčová, absolventka Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva SPU, za diplomovú prácu Analýza potenciálu pre rozvoj vidieckej turistiky v obci Hriňová, návrh na znovuoživenie vybraných objektov ľudovej architektúry.

Mimoriadnu cenu Združenia alternatívnej energie Slovenska si odniesla Daniela Vilimeková, absolventka Fakulty európskych štúdií a regionálneho rozvoja SPU, za diplomovú prácu Potenciál využívania obnoviteľných zdrojov energie v obci Komjatice.

Za aktívnu spoluprácu pri súťaži a najvyšší počet odoslaných diplomových prác ocenila Nadácia Dexia banky Slovensko tri univerzity, medzi nimi aj Slovenskú poľnohospodársku univerzitu v Nitre, ktorej študenti prihlásili do súťaže deväť prác. (za)

EŠTE K OSLAVÁM 50. VÝROČIA FAKULTY EKONOMIKY A MANAŽMENTU

Ďakujeme, radi spomínáme

Domnievam sa, že poďakovanie za pozvanie na oslavy jubilejného 50. výročia vzniku Fakulty ekonomiky a manažmentu môžem vyjadriť nielen za seba, ale aj v mene svojich dvadsiatich spolužiakov – absolventov Prevádzkovo-ekonomickej fakulty, t. č. inžinierov na dôchodku. Boli to opäť pocity napätia, nie zo strachu, ale príjemného búšenia v hrudi, keď nás dekan FEM, prof. Ing. Peter Bielik, PhD., po 45 rokoch už druhý raz promoval odovzdaním diplomu inžiniera – prvého absolventa PEF-FEM. Tie pocity boli o to silnejšie, že sme sa nestratili medzi vyše 500 hosťami a zástupcami spolupracujúcich 15 vysokých škôl z celého sveta, ktorí boli účastníkmi slávnostnej atmosféry jubilea.

My sme totiž začali na našej alma mater v septembri 1959. Z viac ako tristo nás skončilo v roku 1964 „len“ 149. Okrem riadnych študentov denného štúdia s nami promovali aj tzv. TŠIVŠ-ári. Tak sme totiž volali našich starších spolužiakov, ktorí päťročné štúdium absolvovali za tri roky

pod názvom Trojročné špecializované inžinierske vysokoškolské štúdium. Súčasným študentom treba vysvetliť, že to boli vybraní pracovníci z praxe, obyčajne tzv. „robotnícke kádre“, ktorí pracovali, alebo sa pripravovali do funkcií, ktoré vyžadovali vysokoškolskú kvalifikáciu. Keďže ju nemali, museli si ju rýchlo urobiť. „Rodná strana“ im preto takouto formou umožnila získať v tom období vysoko prestížny titul inžiniera. Niektorí z nich si ešte predtým museli rýchlo urobiť i maturitu, a to za dva roky. Kým riadnym študentom táto „úporná“, zato krásna cesta trvala 8 až 9 rokov, vyvolení to v „rýchlovýkrme“ (tako sme ich tiež volali), stihli za 5 rokov. Aj tak sa volakedy študovalo. To len tak ako spomienku na päťdesiate roky a na naše študentské časy...

Boli to však krásne roky, nielen štúdií, po ktorých nás vysoká škola, ako odrazový mostík, „vyhodila“ do reálneho života. Na náš študentský život nevieme zabudnúť. Päť rokov prežitých v Nitre často hodnotím

ako najkrajšie z mojej mladosti. Boli to nielen študentské zážitky, rôzne prešlapy, lásky, problémy, ale ich nedeliteľnou súčasťou bola aj tzv. výrobná prevádzková prax v poľnohospodárskych podnikoch v období dvoch semestrov, o zážitkoch z nich by sa dal napísať aj román. Súčasným študentom by taká prax určite tiež prospela, aby sa lepšie pripravili na život a jeho potreby.

Na toto a všeličo iné sme spomínali po polstoročí nielen na slávnostnom zasadnutí Vedeckej rady FEM v univerzitnej aule, ale aj neformálne, spoločensky na garden party v priestoroch univerzity a počas slávnostného večera a recepcie v Divadle Andreja Bagara. Boli to krásne prežité chvíle. A hoci trvali len pár hodín, každá silne umocňovala naše staré a milé spomienky. Omladli sme nimi aspoň na chvíľu. Bolo nám veľmi príjemne. Naše pocity sa nedajú slovom opísať. Pri každej spomienke srdce začalo biť akosi silnejšie, radostnejšie. Preto ešte raz ďakujeme za pozvanie, pán dekan, za to, že sme mohli byť účastníkmi tejto slávnosti!

Ing. RUDOLF HASPRA, CSc.,
VÚEPP Bratislava

DO POZORNOSTI NAŠIM PRVÁKOM

Viete, ako tráviť voľný čas?

Milí prváci, v mene Klubu kultúrnej a záujmovej činnosti (KKZČ) vás srdečne vítam na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre, ktorá sa teraz stáva vaším druhým domovom. Mnohí z vás určite budú mať záujem aktívne a zmysluplne využívať svoj voľný čas, reprezentovať svoju univerzitu, a tak šíriť jej dobré meno. Práve KKZČ má za úlohu všestranne podporovať, usmerňovať a koordinovať všetky dobrovoľné záujmové študentské aktivity na SPU a vytvárať podmienky pre záujmovú klubovú činnosť skupín, krúžkov, ale aj jednotlivcov.

Máme za sebou úspešný ročník jarných Nitrianskych univerzitných dní 2009 a od 9. do 20. novembra nás čakajú jesenné Študentské dni nitrianskych univerzít.

Našou snahou je, aby ste sa tu cítili dobre nielen v čase vyučovania, ale aj mimo neho. Ponúkame vám preto niekoľko zaujímavých možností: **Folklorný súbor Zobor** má už vyše 50-ročnú tradíciu a úspešne reprezentuje SPU doma a aj v zahraničí. Technicky, ale aj tvorivo a umelecky nadaní študenti určite uvitajú mož-

Ilustračné foto: ROBERT KOLLÁR

ností pracovať v dobre fungujúcom **internátnom rozhlasovom alebo televíznom štúdiu** (IRŠ a ITS) v Študentskom domove Mladost. V oboch sa chystá modernizácia zvukovej a televíznej techniky. Ďalšie mož-

nosti aktívneho využívania voľného času sú v **Fotokrúžku ŠD Mladost**, **Krúžku spoločenského tanca Lúče**, **Clube Capoeira Oxumare Cabana** (afro-brazílske bojové tanečné umenie), v **Klube milovníkov bonsaiov a orchideí**, **poľovníckom krúžku Buteo**, **klube Priateľov autentického folklóru (PAF)**, **Spolku mládeže Slovenského červeného kríža**, **FONSe – Klube katolíckej mládeže SPU, VBH – Vysokoškolskom bibliotekom hnutí SPU**. Dlhoročnú tradíciu majú študentské súbory **Divadielko na Osmičke** a **Divadlo Krížom-krážom**, hoci v súčasnosti im chýbajú noví nadšenci, ktorí by pokračovali v divadelníckej práci a na „oživenie“ čakajú aj študentské noviny **Spúšť**. V každom študentskom domove taktiež pracujú počítačové učebne a študovne.

Milí prváci, radi vás uvítame v kancelárii Klubu kultúrnej a záujmovej činnosti v študentskom domove Mladost (1. poschodie, č. dv. 104), telefonický kontakt: 0907 084 267, 037/641 5528.

Ing. VLADIMÍR PROTOPOPOV,
vedúci KKZČ SPU

NEPREHLIADNITE

Redakcia dvojtýždenníka Poľnohospodár hľadá **spolupracovníkov a dopisovateľov** z radov študentov SPU.

Navštívte nás na rektoráte (pavilón E, 3. poschodie, č. dv. 307) alebo nám napíšte na adresu redakcia@polnohospodar.sk. Uverejnené príspevky sú honorované.

Živé vysielanie Internátneho rozhlasového štúdia.

Foto: autor článku

Noví laureáti Nobelových cien

V Stockholme a v Osle vyhlásili začiatkom októbra nositeľov najprestížnejších cien udeľovaných za zásadný vedecký výskum, technické objavy či za prínos pre ľudstvo za rok 2009.

Fyziológia / medicína

Laureáti sú traja americkí vedci – **Elizabeth H. Blackburnová, Carol W. Greiderová a Jack W. Szostak**, ktorí vyriešili jeden z kľúčových problémov biológie. Dokázali odpovedať na otázku, ako sa chromozómy môžu v priebehu delenia buniek kopírovať a ako sa chránia pred degradáciou. Zistili, že riešenie sa ukrýva na ich konci, v teloméroch a v enzýme, ktorý ich formuje – v telomerase.

Fyzika

Výbor Švédskej kráľovskej akadémie sa tento rok rozhodol oceniť dva vynálezy – rýchly internet a elektronický snímač CCD. O prvý sa zaslúžil **Charles K. Kao**, americký vedec pôvodom z Číny, ktorý v roku 1966 objavil spôsob, ako prenášať veľké objemy dát pomocou optických vlákien. Kanadan **Willard S. Boyle** spolu s Američanom **Georgom E. Smithom** vytvorili pred štyridsiatimi rokmi prvý elektronický snímač CCD, ktorý je dnes digitálnym okom fotoaparátov a kamier.

Chémia

Za výskum štruktúry a funkcie ribozómu získali Nobelovu cenu americkí vedci **Venkatraman Ramakrishnan** a **Thomas A. Steitz** a Izraelčanka **Ada E. Yonathová**, ktorí ukázali, ako táto bunková továreň na bielkoviny funguje. Dokonalé poznanie ribozómu umožnilo vyvinúť aj nové druhy antibiotík, ktoré blokujú práve ribozómy nebezpečných baktérií.

Literatúra

Dvanástou ženou v histórii literárnych nobeloviek sa stala nemecká spisovateľka rumunského pôvodu **Herta Müllerová**. Prozaička, poetka, esejistka a prekladateľka pred svojou emigráciou dlho čelila útlaku totalitného režimu v Rumunsku a preto neprekvapuje, že sa vo svojich prácach opakovane vracia k utrpeniu a ohrozeniu ľudí v totalitných režimoch. Doteraz napísala takmer dve desiatky kníh, poslednou je tohtoročné dielo **Atemschaukel**, mapujúce život v sovietskych gulagoch.

(Pokračovanie na 4. str.)

NA PRESTÁVKU

V čom je tajomstvo popularity presypacích hodín?

Prvé zmienky o presypacích hodinách nachádzame v stredoveku. V roku 1339 sa v Paríži našiel opis hodín, založených na podobnom princípe, ktoré obsahovali prášok vyrobený z čierneho mramoru, vyvareného vo víne.

Presypacie hodiny, vďaka ich jednoduchému používaniu, rýchlo získali popularitu v Európe. S obľubou ich používali námorníci. Keď nemohli určiť čas podľa nebeských telies, využívali práve tieto „meradlá času“.

OTÁZKY a ODPOVEDE

Vedecký rozvoj technológie výroby skla umožnil vyrobiť banky s hladkou vnútornou stenou, čo spôsobilo maximálny prietok piesku rovnomerne z vrchu až na dno. Presnosť fungovania hodín však závisela aj od samotného piesku. Používal sa jemný drobnozrnný vypálený alebo z rozdrvených praziených vajčíkových škrupín, prípadne zo zinkového či oloveného prachu.

V priebehu storočí sa presypacie hodiny neraz snažili zdokonaľiť. Napríklad dánsky astronóm Tycho de Brahe nahradil piesok ortuťou, Stefan Farfler vyrobil pružné mechanizmy na ich obracanie. Samozrejme, neujali sa všetky inovácie. Jednoduché pieskové hodiny však ľudia používajú dodnes. -rch-

Cithara aediculae 2009

Najkrajšie skladby klasickej gitarovej hudby v podaní slovenských a zahraničných interpretov odznejú na 27. ročníku medzinárodného festivalu **Cithara Aediculae 2009**, ktorý sa začne 19. októbra o 17.00 h v nitrianskej Synagóge. Prehliadka, ktorej hlavný program ponúkne šesť samostatných koncertov, potrvá do soboty 24. októbra.

NAŠ TIP

Pozvanie na festival prijali poprední hráči i skladatelia gitarovej hudby - Bratislavské gitarové kvarteto v zložení Miloš Slobodník, Miloš Tomašovič, Radka Krajčová a Martin Krajčo, Andrzej Olewiński z Poľska, András Csáki z Maďarska, Alex Garrobé zo Španielska. Úvodný koncert bude patriť slovenskému gitarovému duetu La Bare v zložení Ján Labant a Peter Remeník. Na záverečnom koncerte si poslucháči môžu vychutnať umenie Pražského gitarového kvarteta v zložení Marek Velemínský, Václav Kučera, Jan Tuláček a Patrick Vacík.

Zaujímavý pohľad na Kultúrne leto ponúkne návštevníkom nitrianskej Synagógy aj **výstava Pavla Siku**. Vstupné na jednotlivé koncerty je 2 €. -r-

Súťaž

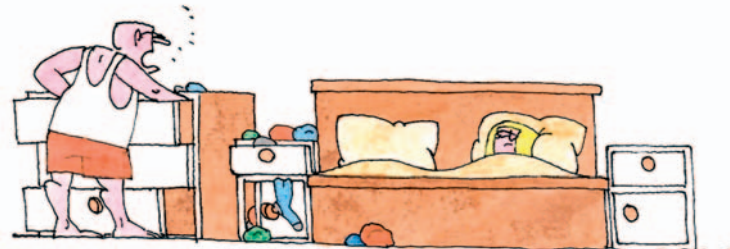
V minulom čísle sme od vás chceli vedieť názov rodnej obce Juraja Jánošíka. Správne odpovedali tí, čo napísali: Terchová. Knihu a propagačné predmety získava **Martina Rzepielová, 2. ročník FZKI**. Cenu si môže prevziať v redakcii. -r-

ČÍTALI SME

Diktované esemesky

Na Libereckej univerzite vyvinuli novú službu, ktorá umožňuje diktovať mobilu esemesky. Diktovanie správ v ňom zabezpečuje program, ktorý univerzita vyvinula spolu s firmou Newton Technologies. Dokáže rozpoznávať reč a v českom jazyku zostaví písanú správu. Jedna z verzii programu dokáže po česky diktovaný text rovno prepísať v angličtine za pomoci internetového prekladača Google. S programom dokážu pracovať aj dnes dostupné sériové telefóny, musia však obsahovať operačný systém. Na trhu sa môže objaviť už o rok. **SME 23. 9. 2009**

Veselou ceruzkou

AK BOLO UŽ VŠETKO PODSTATNÉ OBJAVENÉ, KDE SÚ POTOM, DOFRASA, MOJE PONOŽKY?

Kresba: MARCEL KRISTOFOVIC

SPEKTRUM

UPOZORŇUJEME

Dekan Technickej fakulty oznamuje uchádzačom o doktorandské štúdium v externej forme, že prijímacie skúšky sa uskutočnia 4. novembra 2009 o 8.00 h v zasadačke TF na 4. poschodí.

Akreditované študijné programy:

- kvalita produkcie,
- technika a mechanizácia poľnohospodárskej výroby,
- dopravné stroje a zariadenia.

Bližšie informácie o témach dizertačných prác a podmienkach prijatia získate na dekanáte TF a na internetovej stránke www.tf.uniag.sk.

Termín odovzdania prihlášok je 30. 10. 2009.

OZNAMUJEME

Dekan Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov SPU oznamuje, že

● 20. októbra 2009 sa v knižnici Katedry genetiky a plemenárskej biológie (pavilón T, 1. poschodie) uskutočnia obhajoby dizertačných prác: o 9.00 h bude **Ing. Daniela Tomčíková**, doktorandka na KGPB, obhajovať prácu na tému Geneticko-plemenárska analýza genealogických línií v populácii slovenského strakatého dobytky a o 11.00 h bude **Ing. Jozef Bujko**, externý doktorand na KGPB, obhajovať prácu na tému Genetický pokrok produkčných vlastností v populácii slovenského strakatého plemena;

● 21. októbra 2009 o 9.00 h v posluchárni A-01 prednesie **Ing. Štefan Týr, PhD.**, pedagogický pracovník na Katedre udržateľného poľnohospodárstva a herbológie, verejnú habilitačnú prednášku na tému Buriňová flóra ornej pôdy Slovenska a o 11.00 h bude v knižnici KUPH (pavilón A, prízemie) obhajovať habilitačnú prácu na tému Dynamika zaburinenosti porastov poľných plodín;

● 21. októbra 2009 o 11.00 h v posluchárni Z-01 prednesie **doc. Ing. Ondrej Kadlečík, CSc.**, pedagogický pracovník na Katedre genetiky a plemenárskej biológie, verejnú inauguračnú prednášku na tému Šlacht-

teľská práca v rizikových populáciách zvierat.

Dekan Fakulty biotechnológie a potravinárstva oznamuje, že 29. októbra 2009 o 9.00 h v posluchárni A-03 prednesie **RNDr. Ján Salaj, CSc.**, verejnú habilitačnú prednášku na tému In situ lokalizácia nukleových kyselín/génov a ich produktov a o 11.00 h bude v zasadačke Katedry biokémie a biotechnológie obhajovať habilitačnú prácu na tému Niektoré molekulárne aspekty somatickej embryogenézy vyšších rastlín.

AVIZUJEME

V dňoch 22. - 23. októbra 2009 sa v Nitre uskutoční jubilejná **desiata konferencia populačnej biológie rastlín**, ktorú organizačne zabezpečuje Katedra ekológie FEŠRR. Cieľom podujatia je prezentovať pokrok vo výskume rastlinných populácií za posledné obdobie na Slovensku aj v strednej Európe a zhodnotiť prínos pracovnej skupiny populačnej biológie rastlín SBS pri SAV (založenej pred 20 rokmi) vo výskume rastlinných populácií a v rozvoji populačnej biológie ako modernej vednej disciplíny. **-pe-**

JAZYKOVÉ KURZY

- ◆ PRÍPR. KURZY NA ŠTÁTNU JAZ. SKÚŠKU
- ◆ ŠTÁTNÁ JAZYKOVÁ SKÚŠKA B2, C1
- ◆ AJ / NJ (čas prispôbime Vášmu rozvrhu)

CALLAN
METHOD
ANGLICKY 4x RÝCHLEJŠIE
◆ 17 rokov pôsobenia

ZÁPISY do 30. 10. 2009

počas prac. dní od 7:00 - 19:00 h

Jazyková škola ASPEKT
Akademická 4, Nitra
Budova Agroinštitút, príz., č. dv. 19
☎ 037/73 322 18, 0944/006 223
✉ aspekt@aspektnd.sk
www.aspektnd.sk
Akreditované zariadenie MŠ SR

Z
O
O
O
O
O
O
M

Podarilo sa vám zachytiť nejakú veselú či kurióznú situáciu? Poďte sa o svoje fotoúlovky s čitateľmi Poľnohospodára a pošlite ich spolu s vtipným textom na našu mailovú adresu: redakcia@polnohospodar.sk. Autorov najlepších snímok odmeníme.

Prestreté pre trojhlavého draka (zamestnanecká jedáleň ŠD Mladost).
Foto: PETER ČUPKA

ODBORY INFORMUJÚ...

✓ Na futbalovom turnaji troch univerzít, ktorý sa konal 10. septembra 2009 na TU vo Zvolene, družstvo poľnohospodárov podľahlo drevárom a veterinárom a obsadilo bronzový priečku. Putovný pohár rektorov sa nám teda nepodarilo obhájiť a po dvoch rokoch „strávených“ na SPU putuje do rúk rektora UVL v Košiciach.

✓ Od 12. do 15. septembra 2009 sa 47 zamestnancov SPU a ich rodinných príslušníkov zúčastnilo na **turistickom zájazde do Pienin**. Okrem turistických trás vedúcich na Tri Koruny, Sokolicu, Vysoké skaly či do Červeného Kláštora absolvovali aj splav Dunajca na pltiach, prehliadku historického centra Kežmarku, kúpanie v termálnom kúpalisku Vrbov. Zábavným doplnkom bola pasovačka za gorala, ktorým sa stal predseda športovej komisie UO, Ing. Milan Poláček, PhD.

✓ V dňoch 16. - 17. 9. 2009 sa autor článku zúčastnil na **rokovani Výboru Združenia vysokých škôl a priamo riadených organizácií OZ PŠaV na Slovensku v Modre - Piesku**. Výbor prerokoval a schválil realizáciu medzinárodného projektu Grundtvig - Partnerstvo „Vývoj sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávania ako výstupu celoživotného vzdelávania“, ktorý bude za účasti francúzskych, španielskych a portugalských partnerov riešený v rokoch 2009 - 2010. Hovorilo sa tiež o novelizácii

zákona o vysokých školách, príprave odbornej konferencie s medzinárodnou účasťou na tému Vzdelávanie - liek proti krízam. Na rokovací stôl sa dostal aj vernostný systém pre členov odborov, ktorého základnou filozofiou je jednoznačne zvýhodniť členov oproti nečlenom, stabilizovať základňu a vytvoriť podmienky pre získavanie nových členov. Systém umož-

Na futbalovom turnaji troch univerzít nám tento rok športové šťastie neprialo.

ňuje odborárom využiť rôzne služby a benefity (SOREA, ČSOB, Sphere-card, zvýhodnené vstupné na kultúrne podujatia, bonusy na akcie organizované v spolupráci so SACR a mnoho ďalších).

✓ Výbor UO v spolupráci s rektorom a KTVAŠ pripravil pre členov, zamestnancov a ich rodinných príslušníkov širokú ponuku aktivít na **regeneráciu pracovnej sily** - saunovanie, plávanie v bazéne SPU, posilňovanie vo fitness centre, kalanetika alebo futbal v športovej hale SPU.

✓ Pre členov OZ pripravujeme **predaj jabĺk** odrôd Florina, Pinova a Fuji (22. 10. 2009) a **zimnú rekreáciu v Račkovej doline** (v termínoch 26. 12. - 2. 1. 2010, 2. - 9. 1. 2010).

O ďalších aktivitách UO sa dozviete na inovovanej webovej stránke <http://www.uniag.sk/SKOLA/oz/ozspav.htm>

Ing. MIROSLAV HABÁN, PhD., predseda Výboru UO OZ PŠaV pri SPU

ZAUJALO NÁS

Podnebie na planéte sa mení

Na konferencii OSN o klimatických zmenách, ktorá sa uskutočnila koncom septembra v New Yorku, sa najvyšší predstavitelia 150 štátov zhodli na potrebe spolupráce v boji proti globálnemu otepľovaniu. Účastníci konferencie skonštatovali, že podnebie na planéte sa mení a že ho do určitej miery zapríčiňuje aj ľudská činnosť. Do aktívneho boja s globálnym otepľovaním sa chce zapojiť aj Slovensko. Z vystúpení rečníkov zhodne vyplývalo, že nečinnosť a stagnácia v boji s globálnym otepľovaním môže prevýšiť náklady včasnej akcie. Často sa ozývala požiadavka znížiť emisie škodlivých plynov. V prejavoch tiež zaznela potreba ďalšieho vedeckého výskumu a vývoja nových technológií, ktoré by mali zohrať hlavnú úlohu v boji s globálnym otepľovaním. Závery stretnutia však nezhrnuli kritické výroky českého prezidenta.

Na konferencii nadviažu decembrové rokovania na indonézskom ostrove Bali, kde by mal vzniknúť spoločný harmonogram krokov a záväzkov v boji s otepľovaním Zeme. Dohoda by mala nahradiť Kjótsky protokol. (www.ta3.com)

ZO ŠPORTU

Basketbal

Obhajca majstrovského titulu **BK SPU Nitra** vstúpil do extraligovej sezóny prehrou v **Banskej Bystrici 72:62** (21:13, 21:14, 11:15, 19:20), no v ďalších kolách už zabodoval. Na domácej palubovke porazil **Spíšskú Novú Ves 87:72** (21:19, 19:8, 25:24, 22:21) a **Levice 83:67** (20:15, 21:18, 15:18, 27:16). Po dva body si doniesol aj **z Bratislavy** kde zdolal **Inter 85:91** (18:26, 26:25, 23:20, 18:20) a **z Prievidze**, kde v dramatickom zápase zvíťazil nad domácim tímom **67:72** (16:14, 19:25, 15:12, 17:21). (Viac na www.bknitra.com)

Volejbal

Naši hráči odštartovali extraligu tromi víťazstvami, navyše, nestrtili ani set.

Lokomotíva Zvolen - VK Ekonom SPU Nitra 0:3 (-19, -18, -20)

VK Ekonom SPU Nitra - STU Bratislava 3:0 (23, 22, 15)

Nové Mesto nad Váhom - VK Ekonom SPU Nitra 0:3 (-18, -15, -22)

(Viac na www.nitrovolejbal.sk)

Forbal

Ženská extraliga:

ŠK FBC Dragons Ružinov Bratislava - ŠK Slávia SPU DFA Nitra 14 : 5 (5:1, 7:3, 2:1);

ŠK Slávia SPU DFA Nitra - Žirafa Žilina 7:7 (3:2, 2:2, 2:3);

FBC Trenčín - ŠK Slávia SPU DFA Nitra 6:4 (0:1, 2:2, 4:0);

ŠK Slávia SPU DFA Nitra - 1. FBC Horse Power Prešov 12:4 (5:1, 3:0, 4:3).

JAZYKOVÉ OKIENKO

Katedrálny a katedrový

Občas sa na univerzite stretávame s používaním slovných spojení katedrálna porada, katedrálny výskum... Sú však správne? Prídavné meno **katedrálny** je odvodené od podstatného mena katedrála, označujúceho hlavný kostol katolíckeho biskupstva, resp. biskupský sídelný kresťanský chrám s biskupskou katedrou. Prídavné meno **katedrový** je odvodené od podstatného mena katedra, ktorým okrem iného označujeme vedecko-pedagogický útvar na vysokej škole, ktorý združuje pedagógov zaberajúcich sa výučbou príslušného odboru. Preto hovoríme o katedrálnom zbore, katedrálny škole či katedrálny veži a o **katedrovej porade, katedrovom výskume, katedrovom seminári**. **-r-**

Gaštany

*Gaštany sú dvojaké.
To už dávno poznáte.
Jedny deťom sú na hranie
na panáčikov
a na panie.
A tie druhé?
Pod búdkou ich babka pečie
na drevenom uhlí,
pri lampe,
vo svetle večernom.
Tak ako pred rokom
a rokmi
mnohými.*

„Za päť korún prosím. Do vrečka. Držím ich v ruke, ako horúcu hračku a dávne detské spomienky. Lúpem ich pomaly tak, aby škrupiny len do vrečka padali. Skrehnuté prsty ba i srdce zohrejú a chutia. Ako? Ako mladost. Detské roky mi pripomínajú.“

JÁN MRÁZ, Mníchov

Noví laureáti Nobelových cien

(Dokončenie z 3. str.)

Ekonomía

Cenu získala dvojica amerických ekonómov, Elinor Ostromová a Oliver Williamson, ktorí sa zaoberajú analýzou ekonomického riadenia. Vďaka ich práci sa teória riadenia dostala za posledných 30 rokov z okraja ekonomického výskumu do centra záujmu. Akadémia vyzdvihla najmä prácu Ostromovej v problematike verejných zdrojov a spoločného vlastníctva a objavy Williamsona v oblasti "hraníc riadenia firiem". Sedemdesiatšesťročná ekonómka je zároveň pr-

vou ženou v histórii, ktorá získala toto významné ocenenie.

Cena za mier

Za mimoriadnu snahu o posilnenie diplomacie udelil päťčlenný nórsky výbor najprestížnejšiu nobelovku americkému prezidentovi Barackovi Obamovi, ktorého vybral z viac ako dvesto kandidátov. Jedným zo zdôvodnení bolo, že chce Nobelovu cenu za mier podporiť Obamu v jeho víziách. Šéf Bieleho domu je v úrade iba necelých deväť mesiacov a podľa mnohých je jeho ocenenie predčasné. (SME 6. - 12. 10. 2009)

RECENZIE

Potvrdila sa kvalita našich publikácií

Pracoviská univerzity pravidelne prihlasujú do súťaže o Zlatý kosák odborné a vedecké publikácie. V tomto roku bol Zlatým kosákom ocenený terminologický náučný slovník **Výživa a krmienie zvierat** od kolektívu autorov FAPZ SPU pod vedením **prof. Milana Pajtáša** a **prof. Daniela Bira**. Vyšiel vo Vydavateľstve SPU a umožňuje poľnohospodárskym odborníkom i študentom rýchlu orientáciu v oblasti výživy zvierat. Heslá sú usporiadané podľa obsahovej príbuznosti v abecednom poradí v piatich kapitolách. Problematiku spracúvajú stručne a výstižne, pričom text je spracovaný tak, aby výber, členenie a odborná úroveň hesiel zodpovedali súčasnému stavu vedeckých poznatkov. Pre rýchlu orientáciu je vypracovaný register. Slovník obsahuje aj niektoré skôr používané pojmy, ich znalosť môže byť užitočná pri štúdiu staršej odbornej literatúry. Zároveň poukazuje na niektoré nesprávne pojmy, synonymá.

Čestné uznanie ministra pôdohospodárstva SR získala publikácia **Vegetačné štruktúry v sídlach: parky a záhrady** od kolektívu autorov KZKA FZKI pod vedením **prof. Jána Supuku** a **doc. Lubice Feriancovej**. Prezentujú v nej vývoj tvorby historických i mestských parkov v podmienkach Slovenska a poukazujú aj na novodobé trendy modernej parkovej tvorby v Európe a vo svete. Okrem parkových plôch sa osobitná pozornosť venuje aj špecifickým areálom, ako sú parkové úpravy priestorov škôl od základných po univerzitné, cintorinom a pietnym miestam, parkom a záhradám ako aj verejným priestorom vidieckych sídiel. Z novodobých trendov peším zónam a historickým námestiam, uličným alejám i nábrežiam riek pretínajúcich sídla, záhradám a parkovým úpravám na strechách. Kontaktné zóny medzi sídlom a príslušnou krajinou sú urbanisticky, funkčne, objektovo, ale aj z hľadiska vegetačných formácií veľmi rôznorodé. Publikácia rieši aj túto problematiku z pohľadu krajinej architektúry vrátane areálov obchodu, zábavy, športu, kultúry i rekreácie. Kniha poskytuje aj pohľad na výtvarného umenia 20. storočia, ktoré sa premieta do novodobých trendov krajinej a záhradnej architektúry. Záver publikácie patrí krátkej prezentácii prvkov malej stavebnej a výtvarnej architektúry a príkladom riešenia záhradných a parkových priestorov uplatnením nástrojov počítačovej grafiky. **-rch-**

